

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ČETRTI ODDELEK

ZADEVA VASKRSIĆ proti SLOVENIJI

(pritožba št. 31371/12)

SODBA

STRASBOURG

25. april 2017

Ta sodba bo postala dokončna v okoliščinah, navedenih v drugem odstavku 44. člena konvencije. Mogoči so uredniški popravki.

V zadevi Vaskrsić proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (četrti oddelek) kot senat v sestavi:

András Sajó, *predsednik*,
Vincent A. De Gaetano,
Nona Tsotsoria,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Krzysztof Wojtyczek,
Egidijus Kūris, *sodniki*,
Boštjan Zalar, *ad hoc sodnik*,

in Marialena Tsirli, *sodna tajnica oddelka*,

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 4. aprila 2017,

izreka to sodbo, sprejeto navedenega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s pritožbo (št. 31371/12) proti Republiki Sloveniji, ki jo je po 34. členu Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču 22. maja 2012 vložil slovenski državljani Zoran Vaskrsić (v nadaljnjem besedilu: pritožnik).

2. Pred Sodiščem ga je zastopala Odvetniška družba Čeferin in partnerji, odvetniška pisarna s sedežem v Grosupljem. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopala B. Jovin Hrastnik, državna pravobranilka.

3. Pritožnik je zlasti trdil, da je prodaja njegove hiše na javni dražbi pomenila kršitev 1. člena protokola št. 1 konvencije in da v zvezi s tem ni imel na voljo nobenega učinkovitega pravnega sredstva, kakor ga zahteva 13. člen konvencije.

4. Očitki na podlagi 1. člena protokola št. 1 konvencije in 13. člena konvencije so bili 2. decembra 2014 posredovani vladi, preostali del pritožbe pa je bil v skladu s tretjim odstavkom 54. člena Poslovnika Sodišča razglašen za nesprejemljiv .

5. Marko Bošnjak, izvoljeni sodnik iz Slovenije, ni mogel sodelovati pri obravnavanju zadeve (28. člen Poslovnika Sodišča). Zato se je predsednik četrtega oddelka odločil, da za sodelovanje pri obravnavanju zadeve imenuje Boštjana Zalarja kot *ad hoc* sodnika (četrti odstavek 26. člena konvencije in prvi odstavek 29. člena Poslovnika).

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

6. Pritožnik je bil rojen leta 1980 in živi v Kresnicah.

7. Pritožnik in njegova družina so živeli v hiši v Litiji, ki je bila prodana v izpodbijanem izvršilnem postopku, opisanem v nadaljevanju.

A. Oris izvršilnih ukrepov, izvedenih proti pritožniku v izvršilnih postopkih

8. Med postopkom, opisanim v nadaljevanju, so proti pritožniku vložili predloge za izvršbo trije različni upniki, in sicer javno podjetje za vodooskrbo JP Vodovod-Kanalizacija (v nadaljnjem besedilu: podjetje J.), zasebno podjetje Porsche Kredit in Leasing SLO (v nadaljnjem besedilu: podjetje P.) in zasebnik A. A. Vsak upnik je uveljavljal svojo terjatev do pritožnika. Čeprav je podjetje P. sprva zahtevalo, da se izvršba opravi z zasegom pritožnikove hiše, pa je bila pozneje njegova terjatev poravnana s pritožnikovega bančnega računa. Ker je bilo podjetje J. neuspešno pri poplačilu svoje terjatve s prodajo premoženja, je nato zahtevalo, da se opravi izvršba na pritožnikovo hišo. Na koncu je bila hiša prodana na javni dražbi za namen izvršbe terjatve podjetja J. Upnik A. A. se je s svojo terjatvijo pridružil postopku potem, ko je bila hiša na prej omenjeni javni dražbi domaknjena uspešnemu ponudniku. Ker je pritožnik po dražbi povrnil dolg podjetju J., je bil iz iztržka od prodaje hiše odplačan njegov dolg upniku A. A. Iz tega iztržka so bili plačani tudi davki in še neodplačana hipoteka na hišo.

B. Izvršilni postopek

9. Podjetje J. ima sedež v Ljubljani in je največje javno podjetje za vodooskrbo v Sloveniji. Pritožniku je 18. decembra 2007 poslalo račun za vodo v višini 124 EUR z rokom plačila 5. januarja 2008.

10. Ker pritožnik ni poravnal omenjenega računa za vodo z dne 18. decembra 2007, je podjetje J. 28. maja 2009 proti njemu začelo izvršilni postopek. Zahtevalo je izvršbo glavnice v višini 124 EUR z zamudnimi obrestmi.

11. Okrajno sodišče v Ljubljani je 2. junija 2009 izdalo sklep o izvršbi proti pritožniku in odredilo rubež njegovih premoženj, kot je zahtevalo podjetje J. Sklep je vseboval obvestilo, da lahko dolžnik vloži ugovor v osmih dneh. Sklep je bil pritožniku vročen 24. junija 2009. Ker mu pritožnik ni ugovarjal, je postal 3. julija 2009 pravnomočen. Zadeva je bila nato odstopljena Okrajnemu sodišču v Litiji v nadaljnjo obravnavo.

12. Izvršitelj se je 7. januarja 2010 odpravil do pritožnikove hiše, da bi zarubil premičnine. V poročilu, ki ga je pripravil, je navedel, da ni bilo nikogar doma. Izvršitelj je pustil obvestilo, ki je vsebovalo podatke o poskusu izvršbe glavnice dolga, obresti in stroškov v višini 376 EUR. Pritožniku je tudi napisal sporočilo, v katerem ga je pozval, naj prostovoljno poplača dolg.

13. Podjetje P. je 2. marca 2010 začelo izvršilni postopek, v katerem je zahtevalo plačilo 1.576 EUR, skupaj s pripadajočimi obrestmi od 10. julija 2009 do poplačila. Predlagalo je več izvršilnih sredstev, vključno s prodajo pritožnikove hiše. Okrajno sodišče v Ljubljani je ugodilo predlogu in 9. marca 2010 je bil sklep vročen pritožniku. Ker pritožnik ni vložil ugovora, je sklep 18. marca 2010 postal pravnomočen in je bil odstopljen. Okrajnemu sodišču v Litiji v nadaljnjo obravnavo.

14. Okrajno sodišče v Litiji je 21. aprila 2010 v postopku, ki ga je začelo podjetje P, odredilo cenitev pritožnikove hiše. Odredba je bila pritožniku vročena prek njegovega očeta. Cenilec nepremičnin je nato 2. junija 2010 predložil poročilo o cenitvi, v katerem je tržno vrednost hiše ocenil na 140.000 EUR. Povedal je tudi, da mu je pritožnik po telefonu zagotovil, da je bil dolg že poplačan, vendar pa ni predložil potrdila o takem poplačilu. Poročilo je bilo poslano pritožniku, da bi podal pripombe. Ker niti pritožnik niti kateri koli drugi odrasli član gospodinjstva ni bil prisoten na hišnem naslovu, je bilo 8. junija 2010 puščeno obvestilo pritožniku, naj dvigne poročilo o cenitvi na poštнем uradu. Ker pa tega ni storil, je bilo 24. junija 2010 poročilo o cenitvi oddano v njegov poštni predalčnik (glej 52. in 53. odstavek). Pritožnik se na poročilo o cenitvi ni odzval.

15. Medtem je izvršitelj 29. aprila 2010 pregledal notranjost pritožnikove hiše v prisotnosti njegove žene in ugotovil, da ne vsebuje nobenih predmetov, ki bi jih bilo mogoče zarubiti in prodati za poplačilo dolga v izvršilnem postopku, ki ga je sprožilo podjetje J. Izvršitelj je znova pustil sporočilo, v katerem je pozval pritožnika, naj prostovoljno poplača dolg, ki je tedaj znašal že 516 EUR. V svojem poročilu je predlagal, da upnik izbere drugo izvršilno sredstvo, ker izvršba na premičnine ne bi zadostovala niti za plačilo stroškov postopka izvršbe, kaj šele dolga. Ugotovljeno je bilo tudi, da je bil pritožnikov avtomobil zakupljen, zato ga ni bilo mogoče zarubiti za namen izvršbe.

16. Podjetje J. je 15. junija 2010 pri Okrajnem sodišču v Litiji predlagalo izdajo sklepa o dovolitvi izvršbe na pritožnikovo nepremično premoženje, in sicer njegovo hišo.

17. Okrajno sodišče v Litiji je 17. junija 2010 ugodilo predlogu podjetja J. in izdalo sklep, s katerim je dovolilo izvedbo izvršbe s prodajo pritožnikove hiše. Sklep je bil 21. junija 2010 vročen pritožniku prek njegove žene. Pritožnik ni vložil ugovora. Sodišče je nato predlog podjetja J. združilo s postopkom, ki ga je začelo podjetje P.

18. Okrajno sodišče v Litiji je 1. julija 2010 določilo znesek, ki ga je treba plačati cenilcu nepremičnine. Ta znesek je bil nato plačan iz pologa podjetja

P. Istega dne je sodišče tudi izdalo sklep o tržni ceni pritožnikove hiše v višini 140.000 EUR. Po neuspešnem poskusu, da bi pritožniku vročili oba sklepa, sta bila oddana v pritožnikov poštni predalčnik (glej 52. in 53. odstavek). Pritožnik se na sklepa ni pritožil.

19. Okrajno sodišče v Litiji je 31. avgusta 2010 ustavilo izvršilni postopek, ki ga je začelo podjetje P., ker je bil dolg poplačan z rubežem sredstev s pritožnikovega bančnega računa.

20. Okrajno sodišče v Litiji je 1. septembra 2010 odredilo, da se 7. oktobra 2010 opravi javna dražba pritožnikove hiše. Po neuspešnem poskusu 3. septembra 2010, da bi pritožniku vročili sklep in sodno vabilo, sta bila 20. septembra 2010 oddana v njegov poštni predalčnik (glej 52. in 53. odstavek).

21. Okrajno sodišče v Litiji je 2. septembra 2010 ustavilo izvršbo v zvezi s pritožnikovimi premičninami, ker podjetje J. ni vložilo novega predloga v roku treh mesecev po neuspešnem poskusu (glej 15. odstavek). Sklep je bil pritožniku vročen 6. septembra 2010.

22. Prva javna dražba pritožnikove hiše je bila 7. oktobra 2010, vendar ni bilo kupcev, ki bi se zanimali zanjo. Pritožnika ni bilo.

23. Okrajno sodišče v Litiji je 8. oktobra 2010 odredilo, da se 18. novembra 2010 opravi druga javna dražba. Po neuspešnem poskusu vročitve sklepa in sodnega vabila pritožniku 14. oktobra 2010 je bilo pritožniku puščeno obvestilo, naj dvigne obe pošiljki na lokalnem poštnem uradu. Ker tega ni storil, sta bili pošiljki 2. novembra 2010 oddani v njegov poštni predalčnik (glej 52. in 53. odstavek).

24. Medtem je podjetje J. 18. in 25. oktobra 2010 Okrajnemu sodišču v Litiji predlagalo razširitev sklepa o izvršbi na druga izvršilna sredstva, in sicer na izvršbo na pritožnikov bančni račun in njegovo plačo.

25. Na drugi javni dražbi, ki je bila 18. novembra 2010, je bila hiša prodana M. L. za 70.000 EUR, kar je 50 % ocenjene tržne vrednosti. Pritožnika ni bilo.

26. Okrajno sodišče v Litiji je 19. novembra 2010 izdalo pisni sklep o domiku nepremičnine ponudniku M. L. (*sklep o domiku*). Sklep o domiku je bil skupaj s kopijo zapisnika o drugi dražbi vročen pritožniku prek njegove žene 23. novembra 2010.

27. Okrajno sodišče v Litiji je 22. novembra 2010 ugodilo predlogoma podjetja J. in izdalo sklep o izvršbi na pritožnikovo plačo in bančni račun. Sklep je bil pritožniku vročen 24. novembra 2010. V sklepu je bilo omenjeno, da je bila predhodno odrejena izvršba na premičnine, sodna prodaja hiše pa ni pa bila omenjena. Ugotovljeno je bilo, da je mogoče zarubiti do največ dve tretjini plače, ki jo je pritožnik prejemal od svojega delodajalca K., pod pogojem, da pritožniku ostane z zakonom zajamčeni minimalni osebni dohodek. Sklep je vseboval tudi obvestilo banki, v katerem je bilo med drugim navedeno, naj banka, če ni na voljo nobenih sredstev, ta zarubi, ko bodo na voljo, če pa v roku enega leta po vročitvi sklepa banki ni na voljo nobenih sredstev, mora banka o tem obvestiti sodišče.

28. Drug upnik, A. A., je 22. novembra 2010 predlagal sodišču izvršitev sodbe, s katero mu je bila prisojena odškodnina s stroški in obrestmi v skupni višini 5.112 EUR, z nadaljnjimi obrestmi. Zahteval je, da se opravi izvršba na pritožnikovo hišo.

29. Pritožnik je 24. novembra 2010 vložil pritožbo proti sklepu o domiku, v kateri je obvestil sodišče, da je poplačal dolg (glej 26. odstavek). Med drugim je trdil, da se ni mogel udeležiti dražbe in da je šele iz izpodbijanega sklepa izvedel, da je bila dražba opravljena. Zagotovil je tudi, da je v tem času odplačal svoj dolg. Celo leto je bil v finančnih težavah, ker mu je umrl oče, mati pa je izgubila službo. V zvezi s tem je navedel, da jo je moral vzdrževati poleg svoje žene, ki je bila tudi brezposelna, in dveh otrok. Poudaril je, da bi člani njegove družine, če sklep o domiku ne bi bil razveljavljen, lahko postali brezdomci. Poleg tega je njegov delodajalec, podjetje K., istega dne prejel sklep o izvršbi na njegovo plačo.

30. Po pritožnikovem poplačilu dolga 24. novembra 2010 je podjetje J. istega dne sodišču predlagalo ustavitev izvršilnega postopka.

31. Okrajno sodišče v Litiji je 25. novembra 2010 ustavilo izvršilni postopek, ki ga je sprožilo podjetje J.

32. Okrajno sodišče v Ljubljani je 2. decembra 2010 ugodilo predlogu za izvršbo na pritožnikovo hišo v izvršilnem postopku, ki ga je začel A. A. (glej 28. odstavek).

33. Pritožnik je vložil ugovor proti zgoraj navedenemu sklepu (glej 32. odstavek), v katerem je trdil, da je bil izvršilni postopek, ki ga je sprožilo podjetje J., že ustavljen in da želi izvršbo terjatve A. A. z zasegom denarnih sredstev in odplačilom v dvanajstih mesečnih obrokih. Okrajno sodišče v Litiji je 19. januarja 2011 zavrnilo pritožnikov ugovor in zavrnilo odlog izvršilnega postopka v zvezi z izvršbo na pritožnikovo hišo. Prav tako je zavrnilo dovolitev izvršbe z rubežem pritožnikovih denarnih sredstev, kot je predlagal pritožnik, ker ni bilo dokazano, da bi ta sredstva omogočila poravnavo dolga v enem letu (glej 49. odstavek). Sklep je bil pritožniku vročen 21. januarja 2011. Pritožnik se na sklep ni pritožil.

34. Višje sodišče v Ljubljani je 29. decembra 2010 zavrnilo pritožbo, ki jo je pritožnik vložil proti sklepu o domiku, izdanem v korist M. L. (glej 26. in 29. odstavek), ki je s tem postal pravnomočen. Sodišče je ugotovilo, da je bil pritožnik pravilno vabljen na javno dražbo, čemur v pritožbi ni oporekal, in da ni navedel razloga, zakaj se ni mogel udeležiti dražbe. Sodišče je zavrnilo njegove trditve, da ni bil sposoben odplačati dolga. Pojasnilo je, da je sklep o izvršbi v zvezi z dolgom v višini 124 EUR postal pravnomočen julija 2009, pritožnik pa se je skliceval na okoliščine, nastale leta 2010. Poleg tega je bil dolg manjše vrednosti. Sodišče je nadalje poudarilo, da so bila pritožniku pravilno vročena vsa sodna pisanja v postopku, vendar se nanje ni odzval, kar je povsem njegova odločitev. Prav tako je ugotovilo, da ni nobenega razloga, ki bi kazal na to, da bi pritožnikova družina lahko končala na ulici, čeprav bi se njihov življenjski standard zaradi prodaje hiše lahko

poslabšal. Nazadnje se je sodišče sklicevalo na ustavni odločbi št. Up-35/98 in Up-77/04 (glej 55. odstavek) ter poudarilo, da poznejše poplačilo dolga ne more povzročiti preklica sklepa o domiku, ki je bil že razglašen, ne glede na vsoto denarja, ki ga je treba plačati.

35. Okrajno sodišče v Litiji je 12. januarja 2011 po tem, ko je plačal celotno kupnino, M. L. izročilo nepremičnino, prodano na javni dražbi, in odredilo, da se vpiše njegovo ime kot ime lastnika v zemljiško knjigo. Pritožniku je tudi naložilo, da izprazni hišo v tridesetih dneh od prejema sklepa.

36. Pritožnik, ki ga je zdaj zastopala odvetniška pisarna, je 21. januarja 2011 vložil pritožbo proti sklepu o izročitvi nepremičnine in predlog za razveljavitev potrdila o pravnomočnosti sklepa o domiku. Med drugim je trdil, da bi morale sodišče po ustavitvi izvršilnega postopka 25. novembra 2010 v skladu s 76. členom Zakona o izvršbi in zavarovanju (v nadaljnjem besedilu: zakon o izvršbi; glej 48. odstavek) odpraviti vse izvršilne ukrepe, ki so bili že izvedeni, zato bi morale razveljaviti tudi sklep o domiku. Poudaril je, da tedaj kupec še ni pridobil lastništva nepremičnine in zato razveljavitev sklepa o domiku ne bi vplivala na pravice, ki jih je kupec že pridobil. Pritožnik je trdil, da mu sodno vabilo na dražbo ni bilo vročeno.

37. Višje sodišče v Ljubljani je 25. maja 2011 zavrnilo pritožnikovo pritožbo. Ugotovilo je, da je bilo treba v skladu s 192. členom zakona o izvršbi (glej 50. odstavek) izpolniti samo dva pogoja, da se omogoči izročitev nepremičnine kupcu – pravnomočni sklep o domiku in plačilo kupnine. Zakon je bil torej pravilno uporabljen. Sodišče je zavrnilo tudi navedbo, da sodno vabilo pritožniku ni bilo vročeno, in se je pri tem sklicevalo na ugotovitve v sklepu z dne 29. decembra 2010 (glej 34. odstavek). Zavrnilo je tudi pritožnikovo trditev, da bi morala biti posledica ustavitve izvršilnega postopka razveljavitev sklepa o izvedbi izvršbe, vključno z razveljavitvijo sklepa o domiku. Sodišče je nadalje navedlo, da je ustavno sodišče v odločbah št. Up-35/98 in Up-77/04 že izrazilo mnenje, da bi razveljavitev sklepa o domiku posegla v pravice drugih (glej 55. odstavek).

38. Okrajno sodišče v Litiji je 17. junija 2011 opravilo obravnavo o razdelitvi iztržka od prodaje hiše in odločilo, da se razdeli na naslednji način: zneska 146 EUR in 5.895 EUR se izplačata pritožnikovemu upniku A. A., ki je pridružil svoje terjatve izvršilnemu postopku potem, ko je bila hiša že prodana; 1.372 EUR se izplača davčnemu uradu za davke na prodajo hiše in 58.888 EUR banki za še neplačano hipoteko na hišo. Preostanek iztržka od prodaje v višini 3.699 EUR je bil nakazan pritožniku. Sklep je bil pritožniku vročen 18. avgusta 2011.

39. Na predlog M. L. je Okrajno sodišče v Litiji 11. julija 2011 izdalo sklep o izvršbi proti pritožniku in odredilo izselitev pritožnikove družine iz hiše. Pritožnik je vložil ugovor in nadaljnjo pritožbo, ki pa sta bila oba zavrnjena. Skliceval se je na svojo ustavno pritožbo (glej naslednji odstavek) in v bistvu trdil, da bi bilo treba prodajo razveljaviti glede na dejstvo, da je

poplačal dolg, preden je sklep o domiku postal pravnomočen. Po njegovem mnenju izročitve nepremičnine M. L. zato ni mogoče šteti za veljavno podlago za njegovo izselitev.

40. Medtem je pritožnik 28. julija 2011 vložil ustavno pritožbo proti sklepoma z dne 12. januarja in 25. maja 2011 (glej 35 in 37. odstavek). Zatrjeval je, da sta sklepa nezakonita in arbitrarna in da prodaja njegove hiše, ki je posledica dolga v višini 124 EUR, pomeni nesorazmeren poseg v njegove lastninske pravice. Zlasti je zatrjeval, da sodišče ni bilo dolžno izdati sklepa o izvršbi na nepremičnino. Trdil je tudi, da sklep o domiku ne bi mogel postati pravnomočen, če bi bil izvršilni postopek ustavljen, kar je izrecno očitil v svoji pritožbi (glej 36. odstavek).

41. Ustavno sodišče je 5. marca 2012 zavrnilo pritožnikovo ustavno pritožbo s sklicevanjem na drugi odstavek 55.b člena Zakona o ustavnem sodišču (glej 54. odstavek).

42. Pritožnik in njegova družina so bili 16. marca 2012 s pomočjo policije izseljeni iz svoje hiše. Najprej so se priselili k svojim sorodnikom, pozneje pa so pridobili nov dom.

II. UPOŠTEVANI DOMAČA ZAKONODAJA IN PRAKSA

A. Zakon o izvršbi in zavarovanju

43. Zakon o izvršbi in zavarovanju, ki je tedaj veljal (Uradni list RS, št. 3/07, s spremembami – zakon o izvršbi), določa pravila o izvršilnem postopku. V 16. členu je navedeno, da sta dolžnik in upnik stranki v postopku. Vsebino sklepa o izvršbi kot podlage za kateri koli izvršilni ukrep ureja 44. člen in določa okoliščine, v katerih lahko dolžnik izpodbija resničnost dejstev, na katerih temelji predlog za izvršbo. Pravna sredstva podrobneje ureja 9. člen (glej 44. odstavek).

44. V 9. členu je določeno, da je proti vsem sklepom, izdanim v postopku na prvi stopnji, dovoljena pritožba, razen če zakon določa drugače. Dolžnik lahko ugovarja sklepu sodišča o ugotitvi predlogu za izvršbo, in če je njegov ugovor zavrjen, se proti takšnemu sklepu lahko pritoži (na sodišče druge stopnje). Rok za vlogo ugovora ali pritožbe je osem dni od vročitve izpodbijanega sklepa. V 55. členu so določeni razlogi za ugovor, ki se med drugim nanašajo na vprašanja o izvršljivosti terjatve, vključno z možnostjo, da je dolg prenehal obstajati, potem ko je terjatev postala izvršljiva. V 56. členu je določeno, da se lahko ugovor vloži tudi po tem, ko je sklep o izvršbi postal pravnomočen, in vse do konca izvršilnega postopka pod pogojem, da temelji na dejstvih, ki se nanašajo na terjatev in so nastala po izvršljivosti terjatve, in pod pogojem, da ga ni bilo mogoče uveljavljati v rednem ugovoru proti sklepu o izvršbi.

45. Glede sredstva izvršbe pa se za obravnavano zadevo uporabljajo naslednje določbe zakona o izvršbi:

30. člen

"Kot sredstva izvršbe za poplačilo denarne terjatve sme sodišče dovoliti samo: prodajo premičnin, prodajo nepremičnin, prenos denarne terjatve, unovčenje drugih premoženjskih oziroma materialnih pravic in nematerializiranih vrednostnih papirjev, prodajo deleža družbenika in prenos sredstev, /.../"

34. člen

"Sodišče dovoli izvršbo za poplačilo denarne terjatve s tistim sredstvom in na tistih predmetih, ki so navedeni v predlogu za izvršbo.

Na dolžnikov predlog sodišče omeji dovoljeno izvršbo tako, da se ta opravi samo na nekatera sredstva oziroma na nekatere predmete, če zadoščajo za poplačilo terjatve. /.../

Sodišče lahko /.../ na predlog upnika dovoli poleg že dovoljenih sredstev oziroma predmetov, izvršbo še z drugimi sredstvi in na drugih predmetih /.../

Sodišče lahko določi na predlog dolžnika za izvršbo drugo sredstvo namesto tistega, ki ga je predlagal upnik, če zadošča za poplačilo terjatve."

46. Glede zasega premičnin pa 79. člen zakona o izvršbi določa, da so nekateri predmeti, kot so tisti za osebno uporabo ter gospodinjski predmeti in oprema, izvzeti iz izvršbe.

47. V 104. in 105. členu zakona o izvršbi je določena izvršba na denarno terjatev s prenosom denarne terjatve. To se lahko opravi tako, da sodišče naloži delodajalcu dolžnika, da mora plačati oziroma plačevati upniku določen del dolžnikove plače v enkratnem znesku ali v rednih obrokih (129. člen), ali pa sodišče naloži banki, da prenese na upnika določen znesek sredstev z dolžnikovega bančnega računa (138. člen).

48. Vsebina 71., 72., 74., 75. in 76. člena zakona o izvršbi se nanaša na odlog in ustavitev izvršilnega postopka. V 71. členu je določeno, da lahko sodišče na dolžnikov predlog popolnoma ali deloma odloži izvršilni postopek. Dolžnik mora izkazati za verjetno, da bi s takojšnjo izvršbo utrpel večjo škodo od tiste, ki zaradi odloga lahko nastane upniku. Okoliščine, v katerih se lahko zahteva odlog, so podrobneje opredeljene v 71. členu in veljajo tudi, če je dolžnik proti sklepu o izvršbi ali izvršilnemu postopku vložil ugovor z namenom ugotovitve nedopustnosti izvršbe. Take okoliščine zajemajo tudi nedoločene posebno upravičene razloge, vendar se lahko pri tem izvršilni postopek odloži najdlje za tri mesece in le enkrat. V skladu z 72. členom se lahko postopek pod določenimi pogoji odloži tudi na predlog upnika. V 74. členu je določeno, da ob predlogu za odlog zaradi vloženega pravnega sredstva odlog traja do odločitve o tem pravnem sredstvu. V drugih primerih pa sodišče določi trajanje odloga glede na okoliščine. Po tem se postopek samodejno nadaljuje (75. člen). Vsebina 76. člena se nanaša na ustavitev izvršbe in se glede tega glasi:

"Kadar sodišče ustavi izvršbo, s tem razveljavi, če zakon ne določa drugače, tudi opravljena izvršilna dejanja, kolikor s tem niso prizadete pridobljene pravice drugih oseb."

49. Glede izvedbe izvršbe na nepremičnino pa veljajo v nadaljevanju navedene določbe zakona o izvršbi. v 169. členu je določeno, da lahko dolžnik v osmih dneh od vročitve sklepa o izvršbi predlaga, naj se izvršba opravi z drugačnimi sredstvi ali na drugi nepremičnini. Če dolžnik predlaga sodišču izvršbo na plačo ali druge redne prihodke, bi moralo sodišče ugoditi predlogu dolžnika pod pogojem, da lahko izkaže, da bo dolg s tem poplačan v roku enega leta. V 171. členu je določeno, da je treba, če upnik predlaga izvršbo na nepremičnino, ki je že predmet izvršbe v drugem izvršilnem postopku, njegov predlog združiti s tem postopkom (namesto uvedbe ločenega postopka). Takšen predlog se lahko vloži, dokler sklep o domiku ne postane pravnomočen.

50. V skladu s 181. členom se lahko nepremičnina proda, ko sklep o izvršbi in sklep o ugotovitvi ocenjene vrednosti nepremičnine postaneta pravnomočna. V 185. členu je določeno, da se lahko dražbe udeležijo le tisti ponudniki, ki so položili varščino v višini 10 % prodajne cene, razen če niso tudi upniki, ki so sprožili izvršbo. Če je pri prodaji navzoč en sam ponudnik, lahko sodišče odloži dražbo, če to med drugimi predlagajo stranke v postopku (186. člen). Glede vodenja prodaje so za obravnavano zadevo pomembne tudi te določbe zakona o izvršbi:

183. člen

"Nepremičnina se proda na javni dražbi.

"/.../"

188. člen

"Na prvem prodajnem naroku nepremičnina ne sme biti prodana pod ugotovljeno vrednostjo.

Če nepremičnine na prvem naroku ni bilo mogoče prodati, razpiše sodišče drugi narok, na katerem se sme nepremičnina prodati pod ugotovljeno vrednostjo, vendar ne za manj kot za polovico te vrednosti.

Od prvega do drugega naroka mora preteči najmanj trideset dni."

189. člen

"/.../"

Ko je dražba končana, sodišče ugotovi, kateri ponudnik je ponudil najvišjo ceno, in razglasi, da je temu ponudniku domaknjena nepremičnina.

"/.../"

O domiku nepremičnine izda sodišče sklep, ki ga razglasi na sodni deski in ga vroči vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji, ter vsem udeležencem dražbe.

"/.../"

191. člen

"Kupec mora položiti kupnino v roku, ki je določen v odredbi o prodaji.

/.../"

192. člen

"Po izdaji sklepa o domiku in po položitvi kupnine izda sodišče sklep, da se nepremičnina izroči kupcu in po pravnomočnosti sklepa v zemljiški knjigi vpiše nanj lastninska pravica na nepremičnini /.../"

193. člen

"Razveljavitev ali sprememba sklepa o izvršbi po pravnomočnosti sklepa o izročitvi nepremičnine kupcu nima vpliva na pravice, ki jih je kupec pridobil po 192. členu tega zakona."

51. V skladu z 210. členom zakona o izvršbi ima dolžnik pravico ostati v svoji hiši ali stanovanju tri leta po sodni prodaji pod pogojem, da je to njegovo stalno prebivališče in da zanj plačuje tržno najemnino. Predlog, da obdrži pravico do najema stanovanja, mora dolžnik vložiti v 60 dneh od prejema sklepa o izvršbi ali najpozneje do dražbenega roka.

B. Zakon o pravnem postopku

52. Zakon o pravnem postopku (Uradni list 73/07, s spremembami) določa pravila glede vročitve sodnih pisanj strankam. Kadar naslovnika ni mogoče najti na njegovem naslovu, določa, da se mu lahko pisanje vroči tako, da se izroči kateremu od njegovih odraslih članov gospodinjstva, ki ga je dolžan sprejeti (prvi odstavek 140. člena). Če vročitev na prej opisani način ni možna, se pisanje pusti v hišnem predalčniku z opozorilom, da se vročitev šteje za opravljeno na dan, ko je bilo pisanje puščeno v predalčniku. Na pisanju in na vročilnici navede vročevalec dan, ko je pisanje pustil naslovniku, in vzrok za takšno ravnanje (141. člen).

53. Med drugim se sodne odločbe, proti katerim je dovoljena posebna pritožba, sodna vabila in druga sodna pisanja, glede katerih sodišče meni, da jim je treba posvetiti posebno pozornost, vročajo naslovniku osebno. To pomeni, da je treba, če pisanja ni mogoče vročiti neposredno ali pa prek drugega od odraslih članov gospodinjstva, to pustiti na lokalni pošti, obvestilo pa v hišnem predalčniku ali na vratih stanovanja z navedbo, da mora naslovnik pisanje prevzeti na lokalni pošti v petnajstih dneh. Na pisanju in na omenjenem obvestilu vročevalec navede dan, ko je pustil obvestilo, in vzrok za takšno ravnanje. Po izteku petnajstdnevnega roka se pisanje pusti v poštnem predalčniku in vročitev se šteje za opravljeno. Naslovnika je treba v prej omenjenem obvestilu opozoriti na te posledice (142. člen).

C. Zakon o ustavnem sodišču

54. Drugi odstavek 55b. člena Zakona o ustavnem sodišču določa:

"(2) Ustavna pritožba se sprejme v obravnavo:
– če gre za kršitev človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, ki je imela hujše posledice za pritožnika,

ali

– če gre za pomembno ustavnopravno vprašanje, ki presega pomen konkretne zadeve."

D. Ustrezne odločbe Ustavnega sodišča

55. Stranke so se predvsem sklicevale na dve odločbi Ustavnega sodišča. V odločbah št. Up-35/98 in Up-77/04 z dne 2. aprila 1998 in 11. oktobra 2006 je Ustavno sodišče preučilo ustavne pritožbe v zvezi z vprašanjem razveljavitve sklepov o domiku po ustavitvi izvršilnega postopka. Odločba št. Up-35/98 se je nanašala na pritožbo dolžnice proti sklepu višjega sodišča o zavrnitvi njene pritožbe proti sklepu o domiku. Pritožnica je trdila, da sklepa o domiku ne bi smeli potrditi, ker so upniki umaknili predlog za izvršbo, preden je sklep o domiku postal pravnomočen. Ustavno sodišče je pojasnilo, da je bil sklep o domiku eno od pravnih dejstev, ki so vodila k lastništvu nepremičnine, kupljene na javni dražbi. Odločilo je, da morajo sklepu o domiku slediti sklep o izročitvi nepremičnine, sama izročitev in vpis lastništva v zemljiško knjigo, ki je ugotovitveni ukrep. Medtem ko je Ustavno sodišče ugotovilo, da je pravnomočni sklep o izročitvi nepremičnine pomenil pridobitev lastninske pravice, pa je sklep o domiku vzpostavil upravičeno pričakovanje kupca, da bo to pravico pridobil. Zato bi pridobitev nepremičnine lahko ustavili le, če bi bilo ugotovljeno, da je bila dražba nezakonita, ali če kupec ne bi plačal kupnine. Tega pa ne bi mogla ustaviti nobena druga pozneje nastala okoliščina, takšna kot je ustavitev izvršilnega postopka. Odločba št. Up-77/04 se je nanašala na pritožbo posameznika, ki je kupil nepremičnino na javni dražbi, plačal kupnino in je že prejel sklep o domiku in izročitvi nepremičnine. Po umiku predloga za izvršbo je okrajno sodišče preklicalo vse sklepe, izdane v korist kupca. Ustavno sodišče je ob sklicevanju na sodno prakso Sodišča v zvezi z "legitimnim pričakovanjem" ugotovilo, da je sklep o domiku ustvaril legitimno pričakovanje kupca, da bo po pravnomočnosti sklepa o domiku edini pogoj, ki ga mora še izpolniti, plačilo kupnine. Ustavno sodišče je sklenilo, da je razveljavitev predlogov za izvršbo zaradi poplačila dolga po tem, ko je sklep o domiku postal pravnomočen, neupravičeno posegla v pritožnikovo legitimno pričakovanje, da bo pridobil zadevno nepremičnino.

E. Študija, ki jo je pripravilo vrhovno sodišče

56. Vlada je predložila poročilo, ki ga je pripravilo Vrhovno sodišče 14. marca 2013, v katerem je navedeno, da je bil v obdobju od 1. januarja 2008 do 1. marca 2012 predlog za izvršbo s prodajo nepremičnine za dolg v višini do 100 EUR vložen v 574 zadevah, vendar je le v eni zadevi prišlo do prodaje

nepremičnine. V istem obdobju je bilo prejetih 6663 predlogov za izvršbo s prodajo nepremičnine za poplačilo dolgov, ki so znašali od 100 do 1.000 EUR, medtem ko je bil sklep o izročitvi nepremičnine izdan v enaintridesetih primerih.

PRAVO

II. ZATRJEVANA KRŠITEV 1. ČLENA PROTOKOLA ŠT. 1 H KONVENCIJI

57. Pritožnik se je pritožil, da je prodaja njegove hiše na javni dražbi za izvršbo terjatve v višini 124 EUR pomenila kršitev 1. člena protokola št. 1 konvencije, ki se glasi:

"Vsaka fizična ali pravna oseba ima pravico do mirnega uživanja svojega premoženja. Nikomur ne sme biti lastnina odvzeta, razen če je to v javnem interesu v skladu s pogoji, ki jih določa zakon, in ob spoštovanju splošnih načel mednarodnega prava.

Ta določba pa nikakor ne omejuje pravice držav, da uveljavijo zakone, za katere menijo, da so potrebni za nadzor nad uporabo premoženja v skladu s splošnim interesom ali za zagotovitev plačila davkov, drugih prispevkov ali denarnih kazni."

A. Sprejemljivost

58. Vlada je trdila, da pritožnik ni omenil več pomembnih dejstev, takšnih kot so drugi izvršilni postopki proti njemu in možnosti, ki so mu bile na voljo, da vpliva na postopek. Predlagala je, da se pritožba zavrne na podlagi točke a tretjega odstavka 35. člena konvencije zaradi zlorabe pravice do pritožbe.

59. Pritožnik je izpodbijal trditev vlade, da je v svoji pritožbi izpustil pomembna dejstva. V svoji vlogi je predstavil dejstva, pomembna za njegovo pritožbo, namreč dejstva glede postopka, ki ga je sprožilo podjetje J. Nasprotno pa se vlada sklicuje na dejstva, kot je postopek, ki sta ga sprožila podjetje P. in upnik A. A., ki ni bil pomemben za očitek pritožnika. Predvsem pa je bil postopek, ki ga je sprožilo podjetje P., končan avgusta 2010, kar je več kot dva meseca pred drugo javno dražbo. A. A. je predlagal izvršbo svoje terjatve potem, ko je bila hiša že prodana. Pritožnikov dolg do podjetja J. je bil torej edini razlog za prodajo hiše.

60. Sodišče ugotavlja, da se pritožba razen v izjemnih primerih zavrne kot zloraba pravice do pritožbe, če zavestno temelji na neresničnih dejstvih (glej *Gross proti Švici* [VS], št. 67810/10, 28. odstavek, ESČP 2014). Sodišče meni, da pritožnikove navedbe v njegovi prvotni pritožbi glede poteka izvršilnega postopka proti njemu, čeprav bi lahko bile bolj izčrpne, ne povzročajo okoliščin, ki bi upravičile odločitev o razglasitvi pritožbe za nesprejemljivo zaradi zlorabe pravice posameznika do pritožbe.

61. Sodišče nadalje ugotavlja, da ta pritožba ni očitno neutemeljena v smislu točke a tretjega odstavka 35. člena konvencije. Prav tako ugotavlja, da ni nesprejemljiva niti iz katerih koli drugih razlogov. Torej jo je treba razglasiti za sprejemljivo.

B. Utemeljenost

1. Trditve pred Sodiščem

(a) Pritožnik

62. Pritožnik je trdil, da so bila sredstva iz več razlogov nesorazmerna z zasledovanim ciljem. Prvič, hiše se ne bi smelo prodati zaradi tako majhne glavnice dolga, kot je 124 EUR. Obstajati bi morala zakonska meja, pod katero izvršba s prodajo nepremičnine ne bi bila mogoča. Čeprav ni bil brez nastanitve, pa je pritožnik zaradi izgube svoje hiše utrpel hudo finančno in psihološko škodo.

63. Drugič, sodišča niso ravnala z zadostno skrbnostjo. Predvsem pa sodišča v skladu s 34. členom zakona o izvršbi (glej 45. odstavek) niso dolžna sprejeti nobenih sredstev izvršbe. V njegovi zadevi bi lahko izvršbo uspešno opravili, na primer, s prodajo premičnin, katerih vrednost bi zagotovo zadostovala, ali z izvršbo na njegovo plačo ali bančni račun, saj je bil zaposlen. Glede slednjega je pritožnik zatrjeval, da je sodišče prejelo predloga podjetja J. za izvršbo na njegovo plačo in bančni račun petindvajset dni pred drugo dražbo, vendar ni ustrezno ukrepalo. Sodišče bi moralo dražbo preložiti, vprašati upnika, ali še vedno vztraja pri svojem predlogu za izvršbo na nepremičnino, in brez nepotrebnega odlašanja odločiti o predlogih. Ker sodišče tega ni storilo, je to povzročilo prodajo hiše, kar je bil najstrožji, vendar nepotreben ukrep.

64. Pritožnik je tudi zatrjeval, da zavrnitev njegove pritožbe, ki je izpodbijala pravnomočnost sklepa o domiku, ni imela pravne podlage. Sklep o domiku ne bi smel postati pravnomočen, ker je bil izvršilni postopek ustavljen šestindvajset dni prej, torej po poplačilu dolga. Pritožnik se je skliceval na 189. člen zakona o izvršbi (glej 50. odstavek) in trdil, da je na sklep o domiku dovoljena pritožba in bi zato lahko imel pravni učinek šele po tem, ko bi postal pravnomočen. Razveljavitev sklepa o domiku bi zavarovala njegovo lastninsko pravico in ne bi posegala v pridobljene pravice kupca, kot so napačno ugotavljala sodišča. V zvezi s tem je pritožnik zatrjeval, da so se odločbe Ustavnega sodišča napačno razlagale. Še zlasti se je odločba št. Up-77/04 nanašala na pravnomočni sklep o domiku in ne na sklep o domiku, ki je bil zgolj razglašen.

65. Po pritožnikovem mnenju je njegova zadeva podobna zadevi *Rousk proti Švedski* (št. 27183/04, 25. julij 2013), saj pritožnik v tisti zadevi tudi ni uporabil vseh možnosti za ustavitev izvršbe, vendar je Sodišče ugotovilo, da prodaja njegove hiše pomeni čezmerno breme za posameznika.

66. Nazadnje je pritožnik zatrjeval, da postopek, ki sta ga sprožila podjetje P. in A. A., ni vplival na prodajo hiše (glej 59. odstavek). Glede obresti in stroškov izvršbe pa je menil, da jim pri ocenjevanju sorazmernosti ni treba pripisati posebne teže. Vendar pa je ukrep, tudi če se upoštevajo, še vedno nesorazmeren.

b) Vlada

67. Vlada je trdila, da je izvršilni postopek sestavni del upnikove pravice dostopa do sodišča. Dolg v višini 124 EUR je zapadel v izplačilo 5. januarja 2008, od tedaj do prodaje hiše na javni dražbi pa so minila skoraj tri leta. Pritožnik bi lahko odplačal svoj dolg kadarkoli v času trajanja postopka, vendar je to storil šele potem, ko je bila hiša prodana. Po drugi strani pa njegov dolg A. A. ni bil nikoli prostovoljno odplačan. Pred dražbo je bil opravljen poskus izvršbe z rubežem pritožnikovih premičnin, vendar ni bil uspešen.

68. Pritožniku so bila vsa pomembna pisanja in sodne odločbe pravilno vročeni in imel je številne priložnosti, da vpliva na potek izvršilnega postopka ter se izogne prodaji svoje hiše. Predvsem bi lahko zahteval odlog izvršilnega postopka, kot je določeno v 71. in 74. členu zakona o izvršbi; lahko bi tudi zahteval, da se izvršba opravi le z nekaterimi sredstvi in z drugimi sredstvi od tistih, ki jih je predlagal upnik, v skladu s 34. členom zakona o izvršbi (glej 45. odstavek). Lahko bi tudi izkoristil 169. člen zakona o izvršbi, ki določa posebne pravice dolžnikov za izognitev izvršbi na nepremičnine (glej 49. odstavek). Pritožnik ni uporabil nobenega od teh sredstev, razen vložitve ugovora na sklep o izvršbi, ki je bil izdan na predlog A. A. Po vložitvi ugovora pa se nato pritožnik proti njegovi zavrnitvi ni pritožil.

69. Vlada je navedla, da bi moral pritožnik glede na vsa razpoložljiva sredstva vsaj predlagati izvršbo na svojo plačo ali bančni račun. Če bi to storil v osmih dneh od vročitve sklepa z dne 21. junija 2010, bi lahko preprečil izvršbo na svojo nepremičnino. Če bi tega ne mogel storiti sam, bi lahko najel odvetnika ali zaprosil za pravno pomoč, ki je na voljo v okviru nacionalnega sistema pravne pomoči. Pritožnik ne le da tega ni storil, ampak tudi ni pojasnil, zakaj tega ni storil.

70. V zvezi s predlogoma podjetja J. za izvršbo na pritožnikovo plačo in bančni račun pa je vlada trdila, da upnik ni umaknil predloga za izvršbo na pritožnikovo nepremičnino. To pomeni, da bi bilo, tudi če bi sodišče odločilo o obeh predlogih pred drugo dražbo, le malo verjetno, da bi bil dolg odplačan do dražbe, sodišče pa ne bi moglo odpovedati dražbe zgolj na podlagi neke abstraktne možnosti poravnave dolga z novimi sredstvi. Vlada je še zlasti trdila, da sodišče ni imelo podlage v zakonodaji, da bi odpovedalo sodno prodajo hiše po tem, ko je podjetje J. vložilo predloga za izvršbo na bančni račun in plačo pritožnika. Vlada je tudi poudarila, da je bil dolg do podjetja J. višji, kot ga je navedel pritožnik, in sicer je 29. aprila 2010 znašal 516 EUR, pozneje pa se je še povečal. Poleg tega se je iz iztržka od prodaje hiše odplačal

tudi dolg, ki ga je pritožnik imel do A. A. Zgolj dejstvo, da je sodišče odločilo o predlogih za izvršbo na bančni račun in plačo pritožnika po opravljeni dražbi, torej ne omogoča ugotovitve kršitve 1. člena protokola št. 1 konvencije.

71. Glede izpodbijanega stališča sodišč, da sklepa o domiku ni mogoče razveljaviti zaradi poznejšega poplačila dolga, je vlada navedla, da je bil namen tega zagotoviti, da se dražbe izvedejo pravilno. Namen je bil tudi zaščititi kupce in upnike ter dolžnike, saj bi na prodajno ceno vplivalo tveganje razveljavitve zaradi poznejšega poplačila dolga. Pritožnik je bil seznanjen z vsemi koraki v izvršilnem postopku in je bil vabljen na dražbo, česar v svoji pritožbi proti sklepu o domiku ni izpodbijal.

72. Na koncu je vlada trdila, da pritožnik ni ostal brez nastanitve in je dejansko kupil novo hišo. Glede njegovega položaja in ravnanja v času postopka pa ga ni mogoče primerjati s pritožniki v zadevah *Rousk proti Švedski* (navedeno zgoraj) in *Zehentner proti Avstriji* (št. 20082/02, 16. julij 2009), ki sta vključevali številne okoliščine, tudi stopnjo ranljivosti pritožnikov, ki jih v obravnavani zadevi ni bilo.

2. Presoja Sodišča

(a) Ali se je poseglo v pritožnikovo pravico do mirnega uživanja njegovega premoženja

73. Sodišče ugotavlja, da se je lastništvo pritožnikove hiše preneslo na drugo osebo v okviru izvršilnih sodnih postopkov, začetih zaradi pridobitve denarnih vsot, ki jih je pritožnik dolgoval svojim upnikom. Sodišče je na podlagi 1. člena protokola št. 1 že preučilo različne položaje v zvezi s prisilno prodajo domov pritožnikov in je ugotovilo, da taka prodaja pomeni poseganje v pravico pritožnikov do mirnega uživanja svojega premoženja (glej, na primer, *Zehentner*, 71. odstavek, in *Rousk*, 109. odstavek, navedena zgoraj). Sodišče ne vidi razloga, da bi v obravnavanem primeru odstopilo od svoje sodne prakse. Poleg tega meni, da je treba sodno prodajo pritožnikove nepremičnine obravnavati po tako imenovanem tretjem pravilu, ki ga vsebuje drugi odstavek 1. člena protokola št. 1 in je povezano s pravico države, "da uveljavi zakone, za katere meni, da so potrebni za nadzor nad uporabo premoženja v skladu s splošnim interesom" (glej, med najbolj nedavnimi primeri, *Vrzić proti Hrvaški*, št. 43777/13, 93. do 96. odstavek, 12. julij 2016).

(b) Ali je bilo poseganje določeno z zakonom in je imelo zakonit cilj

74. Sodišče znova poudarja, da je prva in najpomembnejša zahteva 1. člena protokola št. 1, da mora biti vsak poseg oblasti v mirno uživanje premoženja posameznika zakonit (glej *Iatridis proti Grčiji* [VS], št. 31107/96, 58. odstavek, ESČP 1999-II).

75. Poleg tega je vsak poseg v lastninsko pravico, ne glede na pravilo, ki ga ureja, upravičen le, če služi zakonitemu javnemu (ali splošnemu) interesu.

Sodišče znova poudarja, da so domači organi oblasti zaradi svojega neposrednega poznavanja družbe in njenih potreb načeloma bolj kot mednarodni sodniki poklicani za ocenjevanje tega, kaj je "v javnem interesu" (glej, med najbolj nedavnimi primeri, *Matczyński proti Poljski*, št. 32794/07, 99. odstavek, 15. december 2015).

76. Glede obravnavane zadeve Sodišče ugotavlja, da je poseganje v pritožnikovo pravico do mirnega uživanja svojega premoženja temeljilo na ustreznih določbah zakona o izvršbi (glej 43. do 51. odstavek) in je služilo legitimnemu cilju varstva upnikov in kupca hiše.

(c) Ali je bil poseg sorazmeren z legitimnim ciljem

(i) Splošna načela

77. Treba je še ugotoviti, ali je bil sporni ukrep sorazmeren z zasledovanim ciljem. Kot Sodišče dosledno presoja, je treba pri poseganju v mirno uživanje premoženja doseči "pravično ravnotežje" med zahtevami splošnega interesa skupnosti in zahtevami po varstvu temeljnih pravic posameznika (glej, med drugim, *Sporrong in Lönnroth proti Švedski*, 23. september 1982, 69. odstavek, Serija A št. 52, in *Jahn in drugi proti Nemčiji* [VS], št. 46720/99, 72203/01 in 72552/01, 93. odstavek, ESČP 2005-VI). Pri posegih, ki sodijo v okvir drugega odstavka 1. člena protokola št. 1, mora obstajati tudi primeren sorazmeren odnos med uporabljenimi sredstvi in zasledovanim ciljem (glej *J.A. Pye (Oxford) Ltd in J.A. Pye (Oxford) Land Ltd proti Združenemu kraljestvu* [VS], št. 44302/02, 55. odstavek, ESČP 2007-III). V vsakem primeru, ki vključuje domnevno kršitev 1. člena protokola št. 1, mora Sodišče ugotoviti, ali je morala zaradi posega države oseba nositi nesorazmerno in pretirano breme. Pri ugotavljanju, ali je bil ta pogoj izpolnjen, Sodišče upošteva, da ima država široko polje proste presoje tako glede izbire izvršilnih sredstev kot ugotavljanja, ali so posledice izvršbe upravičene zaradi splošnega interesa za doseg cilja določenega zakona (glej *Vrzić*, navedeno zgoraj, 100. odstavek).

78. Poleg tega Sodišče znova poudarja, da morajo ti postopki, čeprav 1. člen protokola št. 1 ne vsebuje izrecnih postopkovnih zahtev, posamezniku omogočiti primerno priložnost, da svojo zadevo predloži ustreznim organom, da bi učinkovito izpodbijal ukrepe, ki posegajo v pravice, zagotovljene s to določbo. Pri preverjanju izpolnjevanja tega pogoja je pregled Sodišča celovit (glej *Zehentner*, navedeno zgoraj, 73. odstavek).

(ii) Uporaba načel pri obravnavani zadevi

79. Sodišče na začetku ugotavlja, da je bil edini namen sodne prodaje pritožnikove hiše poplačilo dolga javnemu podjetju za vodooskrbo J. Zaradi tega mora Sodišče, ne glede na to, kako je bil iztržek od prodaje na koncu razdeljen (glej 8. in 38. odstavek), preučiti, ali je izpodbijana sodna prodaja v skladu z zahtevami 1. člena protokola št. 1.

80. Sodišče po eni strani ugotavlja, da pritožnik ni poravnal dolga podjetju J., ki je zapadel 5. januarja 2008 (glej 10. odstavek). Poleg tega se ni na noben način odzval na sklep o izvršbi, ki mu je bil vročen 24. junija 2009 (glej 11. odstavek), ali na obvestila, ki jih je vročevalec dostavil na njegov dom 7. januarja 2010 in znova 29. aprila 2010 (glej 12. in 15. odstavek). Sodišče nadalje ugotavlja, da je pritožnik ostal pasiven tudi potem, ko je izvršilno sodišče ugodilo predlogu podjetja J. za sodno prodajo njegove hiše, in ni izkoristil različnih postopkovnih možnosti, ki so mu bile na voljo, da bi se izognil prodaji svoje hiše, kljub vročitvi vseh ustreznih sklepov in sodnih vabil na obe dražbi (glej zlasti 17., 22., 25., 44., 48. in 49. odstavek). Šele potem, ko je bila njegova hiša prodana, je pritožnik izkoristil možnost pritožbe, kjer je zatrjeval, da je bil v finančnih težavah in da njegovi družini grozi, da postanejo brezdomci, če prodaja ne bo razveljavljena (glej 29. odstavek). V zvezi s tem Sodišče ugotavlja, da domače sodišče teh navedb očitno ni podrobno preučilo (glej 34. odstavek). Vendar tudi ugotavlja, da pritožnik v postopku pred domačim sodiščem ni dokazal svoje trditve, da je v resnici imel takšne finančne težave, zaradi katerih ne bi mogel plačati tega dolga.

81. Po drugi strani Sodišče ugotavlja, da je dolg, ki ga je podjetje J. uveljavljalo prek prodaje pritožnikove hiše, znašal 124, skupaj z obrestmi in stroški izvršbe pa okoli 500 EUR, pri čemer ni seznanjeno s točnim končnim zneskom (glej 15. in 17. odstavek). Podjetje J. je sprva poskušalo izterjati dolg s prodajo pritožnikovih premičnin, in ko se je to izkazalo za neuspešno, je takoj zahtevalo, da se njegova hiša proda na javni dražbi (glej 16. odstavek). Ko je 15. junija 2010 podjetje J. vložilo predlog za izterjavo dolga s prodajo hiše, je izvršilno sodišče predlogu ugodilo v dveh dneh in je po tem, ko je bilo sodno vabilo na dražbo 20. septembra 2010 dostavljeno v pritožnikov poštni predalčnik, izvedlo prvo dražbo 7. oktobra 2010. Hišo je prodalo za polovico tržne vrednosti na naslednji dražbi, ki je bila 18. novembra 2010 (glej 16. do 25. odstavek). V tem času sodišče ni pretehtalo nobenih drugih ukrepov, ki bi nadomestili sodno prodajo hiše, kljub dejstvu, da je bil pritožnik očitno zaposlen ter je prejemal mesečni dohodek in je podjetje P. medtem uspešno izterjalo precej višji dolg z rubežem sredstev na njegovem bančnem računu (glej 19., 27. in 63. odstavek).

82. Sodišče ugotavlja, da ustrezna domača zakonodaja, Zakon o izvršbi (glej 43. do 51. odstavek), izrecno ne nalaga izvršilnemu sodišču dolžnosti, da se odloči za manj skrajne izvršilne ukrepe po uradni dolžnosti, ali zahteva, da zavrne predlog upnika, če nastane nesorazmernost. Zakonodaja tudi ne določa minimalnega praga glede višine dolga, tako da se lahko načeloma celo manjši dolg izterja s sodno prodajo nepremičnine, kot je hiša. To potrjujejo tudi podatki, ki jih je predložila vlada, in kažejo, da je bil v obdobju med 1. januarjem 2008 in 1. marcem 2012 sklep o izročitvi nepremičnine po sodni prodaji nepremičnine izdan v dvaintridesetih zadevah v zvezi z dolgovi, ki so znašali manj kot 1.000 EUR (glej 56. odstavek). Poleg tega Sodišče ugotavlja,

da je bila v skladu z Zakonom o izvršbi nepremičnina, prodana na dražbi, domaknjena kupcu in da so domača sodišča v obravnavani zadevi razlagala zakonodajo na način, kot da zaradi varstva legitimnih interesov kupca prodaje na tej točki ni več mogoče razveljaviti iz takšnih razlogov, kot je naknadno poplačilo dolga (glej 34. in 37. odstavek).

83. Čeprav Sodišče priznava, da imajo države pogodbenice široko polje proste presoje na tem področju (glej 77. odstavek) in da se lahko cilji, ki jih ustrezna zakonodaja želi uresničiti, nanašajo tudi na vprašanja, ki presegajo samo plačilo posameznega dolga, kot je izboljšanje discipline odplačevanja v državi, pa kljub temu meni, da so bili organi oblasti zaradi izjemnega pomena izvršilnega ukrepa, sprejetega zoper pritožnikovo nepremičnino, ki je bila tudi njegov dom, ter očitne nesorazmernosti med tem ukrepom in zneskom dolga, ki naj bi se izterjal, dolžni skrbno in izrecno upoštevati druge primerne, vendar manj skrajne možnosti (glej, *mutatis mutandis*, *OAO Neftyanaya Kompaniya Jukos proti Rusiji*, št. 14902/04, 651. do 654. odstavek, 20. september 2011).

84. V zvezi s tem Sodišče ugotavlja, da Zakon o izvršbi predvideva več izvršilnih sredstev, vključno z rubežem sredstev na dolžnikovem bančnem računu ali dela dolžnikove plače (glej 45. in 47. odstavek). Poleg tega se sklicuje na svojo zgoraj omenjeno ugotovitev o očitnem obstoju možnega ukrepa v obliki rubeža sredstev s pritožnikovega bančnega računa kot možnem ustreznem in učinkovitem ukrepu za izterjavo pritožnikovega dolga (glej 81. odstavek), še posebej, če bi se ga uporabilo z določeno mero prožnosti, kot je vračilo v primernem časovnem obdobju. Še več, skoraj mesec dni pred drugo dražbo je podjetje J. predlagalo, da se izvršba opravi z rubežem pritožnikove plače in bančnega računa. Kljub temu, da sta bila predloga vložena 18. oziroma 25. oktobra 2010, pa jima sodišče ni ugodilo do 22. novembra 2010, torej po tem, ko je bila hiša prodana na drugi dražbi (glej 24. in 27. odstavek). Po mnenju Sodišča je presenetljivo, da je izvršilno sodišče, ki je pred tem odločitve sprejemalo precej hitro (glej 81. odstavek), za odločitve o predlogih podjetja J. potrebovalo mesec dni.

85. Dejansko bi moralo sodišče glede na nepopravljive posledice sodne prodaje za pritožnika pravočasno sprejeti odločitev o predlogih podjetja J. in sprejeti ukrepe za odlog ali odpoved dražbe. Sodišče priznava, da je lahko zadnje omenjeno, tako kot tudi pomanjkanje začetnega upoštevanja sorazmernosti ob sprejetju predloga za izpodbijano sodno prodajo, vsaj deloma posledica tega, kako sodišče razlaga ustrezne zahteve notranjega prava. Kljub temu pa Sodišče ugotavlja, da je imelo to glede na okoliščine zadeve negativen splošen vpliv na vodenje izvršilnega postopka proti pritožniku (glej, *mutatis mutandis*, *OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos*, navedeno zgoraj, 656. odstavek).

86. Nazadnje Sodišče pripisuje velik pomen zagotavljanju učinkovitega izvršilnega postopka za upnike (glej, *mutatis mutandis*, *Mindek proti Hrvaški*, št. 6169/13, 82. odstavek, 30. avgust 2016), vendar pa v obravnavani zadevi

ni bilo izkazano, da je bila sodna prodaja pritožnikove hiše nujen ukrep za zagotovitev takšne izterjave.

87. Ob upoštevanju zgoraj navedenih ugotovitev, zlasti nizke vrednosti dolga, izterjanega s sodno prodajo pritožnikove hiše, ter ob tem, da državni organi niso upoštevali drugih primernih in manj skrajnih ukrepov, Sodišče ugotavlja, da država ni vzpostavila pravičnega ravnotežja med zasledovanim ciljem in ukrepom, uporabljenim v izvršilnem postopku proti pritožniku. Torej je bil kršen 1. člen protokola št. 1 konvencije.

88. Glede na to ugotovitev Sodišče ne šteje za potrebno, da bi posebej obravnavalo pritožnikovo pritožbo v zvezi z njegovim neuspešnim poskusom, da bi dosegel razveljavitev sklepa, s katerim je bila hiša domaknjena kupcu.

II. ZATRJEVANA KRŠITEV 13. ČLENA KONVENCIJE

89. Pritožnik se je pritožil, da ni imel na voljo učinkovitega pravnega sredstva v zvezi s pritožbo na podlagi 1. člena protokola št. 1 konvencije. Zlasti se je pritožil, da ni mogel doseči razveljavitve prodaje hiše na podlagi tega, da je bil dolg podjetju J. poplačan. Skliceval se je na 13. člen konvencije, ki se glasi:

"Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti."

90. Vlada je to navedbo izpodbijala.

91. Sodišče ugotavlja, da je ta očitok povezan s prej obravnavanim očitkom in ga je treba zato prav tako razglasiti za sprejemljivega (glej 61. odstavek).

92. Sodišče ob upoštevanju svoje ugotovitve glede 1. člena protokola št. 1 konvencije (glej 87. odstavek) meni, da ni treba posebej obravnavati pritožbe na podlagi 13. člena (glej, na primer, *Zehentner*, navedeno zgoraj, 82. odstavek).

III. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

93. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

A. Odškodnina

94. Pritožnik je zahteval 70.000 EUR za premoženjsko škodo, ki ustreza razliki med ocenjeno tržno vrednostjo hiše in ceno, za katero je bila prodana

(polovica te vrednosti). Pritožnik je ob sklicevanju na domače zakonsko določene obresti zahteval tudi zamudne obresti od datuma druge javne dražbe naprej, kar po njegovih navedbah do 12. maja 2015 znaša 27.244, po tem pa približno 7.000 EUR na leto.

95. Pritožnik je zahteval tudi 15.000 EUR za nepremoženjsko škodo. Trdil je, da mu je izguba doma in medijska pozornost, ki je bila deležna zadeva, povzročila veliko duševno trpljenje.

96. Vlada je oporekala zahtevku za premoženjsko škodo kot neutemeljenemu in trdila, da pritožnik ni utemeljil svojega zahtevka v višini 7.000 EUR, ki ga je uveljavljal kot letne zamudne obresti. Oporekala je tudi zahtevku za nepremoženjsko škodo z utemeljitvijo, da je trditev pritožnika, da je utrpel duševno stisko zaradi medijske pozornosti, nesprejemljiva, saj je pritožnik sam iskal medijsko pozornost in informacije posredoval medijem.

97. Sodišče poudarja, da je ugotovilo kršitev 1. člena protokola št. 1 konvencije v zvezi s prodajo pritožnikove nepremičnine na javni dražbi. Pritožnik je zato upravičen do odškodnine za premoženjsko škodo, če obstaja vzročna povezava med ugotovljeno kršitvijo in povzročeno škodo. Pritožnik mora tudi utemeljiti vrednost povzročene škode in nastale stroške. Tožena država ima pravno obveznost zagotoviti prenehanje kršitve in odpraviti posledice tako, da se čim bolj vzpostavi stanje, kakršno je bilo pred kršitvijo (glej *Rousk*, navedeno zgoraj, 150. odstavek, in *Iatridis proti Grčiji* (pravično zadoščenje) [VS], št. 31107/96, 32. odstavek, ESČP 2000-XI).

98. V zadevah, kjer je sporni poseg izpolnjeval pogoj, da ga določa zakon in ni arbitraren, je Sodišče menilo, da je odškodnina na ravni tržne vrednosti nepremičnine v času posega primerna (glej *Rousk*, navedeno zgoraj, 151. odstavek). Sodišče ne vidi razloga, da bi v tem primeru ocenilo drugače. Ugotavlja, da je pritožnikovo nepremičnino pregledal cenilec nepremičnin pred prodajo, ko je bila njena tržna vrednost ocenjena na 140.000 EUR (glej 14. odstavek). Vlada ni predložila dokazov o tem, da bi bila pravilnost te ocene vprašljiva. Iz tega sledi, da je treba pritožniku plačati odškodnino v višini razlike med tržno vrednostjo 140.000 EUR in ceno 70.000 EUR, za katero je bila nepremičnina prodana, kar znaša 70.000 EUR. Sodišče prav tako meni, da je treba navedeni odškodnini prišteti obresti kot nadomestilo za izgubo vrednosti odškodnine v daljšem časovnem obdobju. Obresti morajo odražati nacionalne gospodarske razmere, kot so stopnje inflacije in obrestnih mer (glej *Ghigo proti Malti* (pravično zadoščenje), št. 31122/05, 20. odstavek, 17. julij 2008). V zvezi s tem Sodišče poudarja, da je pritožnik zahteval obresti na podlagi domačih zakonskih zamudnih obrestnih mer. Vendar pa Sodišče glede na okoliščine primera in ob upoštevanju inflacije v ustreznem obdobju (glej *Scordino proti Italiji* (št. 1) [VS], št. 36813/97, 258. odstavek, ESČP 2006-V) meni, da je treba vsoti 70.000 EUR dodati še enkratno izplačilo 10 % obresti.

99. Glede na navedeno Sodišče meni, da je upravičeno pritožniku prisoditi skupaj 77.000 EUR za premoženjsko škodo, zvišano za morebitni davek, ki se obračuna na ta znesek.

100. V zvezi s pritožnikovim zahtevkom za nepremoženjsko škodo pa Sodišče meni, da je pritožnik utrpel nepremoženjsko škodo, zlasti občutke tesnobe in stiske, kot posledico prodaje njegovega doma, in to kljub temu, da se lahko šteje, da je sam delno prispeval k temu položaju. Sodišče zato pritožniku prisoja 3.000 EUR za nepremoženjsko škodo, zvišano za morebitni davek na ta znesek.

B. Stroški in izdatki

101. Pritožnik je zahteval tudi 3.680 EUR za stroške in izdatke, nastale v domačem postopku. Ta znesek je sestavljen iz stroškov zastopanja, zaračunanih pritožniku za pritožbo proti izročitvi nepremičnine in zahtevo za razveljavitev pravnomočnega sklepa o domiku (glej 36. odstavek), za pravna sredstva proti izselitvi in ustavno pritožbo (glej 39. in 40. odstavek). Pritožnik je zahteval tudi 1.500 EUR za stroške in izdatke, nastale v postopku pred Sodiščem. Svoj zahtevek je oblikoval po uradni odvetniški tarifi in zahteval, da se zahtevanim zneskom doda DDV.

102. Vlada o tem zahtevku ni izrazila mnenja.

103. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov in izdatkov, če dokaže, da so ti dejansko nastali in bili neizogibni, ter je njihov znesek razumen. Sodišče v tej zadevi ob upoštevanju razpoložljivih dokumentov in zgoraj navedenih meril meni, da je upravičeno prisoditi 5.000 EUR za kritje stroškov iz vseh ustreznih naslovov.

C. Zamudne obresti

104. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO:

1. *razglaša*, da je pritožba sprejemljiva;
2. *razsoja*, da je bil kršen 1. člen protokola št. 1 konvencije;
3. *razsoja*, da ni treba posebej preučiti pritožbe po 13. členu konvencije;
4. *razsoja*:

a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dne, ko sodba postane dokončna po drugem odstavku 44. člena konvencije, plačati te zneske:

(i) 77.000 EUR (sedeminsedemdeset tisoč evrov) in morebitni davek, ki se lahko obračuna, za premoženjsko škodo;

(ii) 3.000 EUR (tri tisoč evrov) in morebitni davek, ki se lahko obračuna, za nepremoženjsko škodo;

(iii) 5.000 EUR (pet tisoč evrov) za stroške in izdatke ter morebitni davek, obračunan pritožniku;

b) da se za navedene zneske od dneva poteka treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, enaki stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami;

5. *zavrača* preostali del zahtevka pritožnika za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 25. aprila 2017 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Marialena Tsirli
sodna tajnica

András Sajó
predsednica